

บทที่ 4

กระบวนการทางวินัยของข้าราชการส่วนท้องถิ่นไทย

กระบวนการทางวินัยของข้าราชการส่วนท้องถิ่นไทย หมายถึง บรรดาขั้นตอนต่างๆ ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ โดยเริ่มตั้งแต่มีกรณีกล่าวหาว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำความผิดวินัยหรือแม้แต่ไม่มีกรณีกล่าวหาว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำความผิดวินัยแต่มีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำความผิดวินัย ไปจนถึงการออกคำสั่งลงโทษทางวินัย ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ 4 เป็นขั้นตอนหลักด้วยกัน คือ ขั้นตอนก่อนการสอบสวนทางวินัย ขั้นตอนในการสอบสวนทางวินัย ขั้นตอนในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัย และขั้นตอนในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัย ดังนี้

4.1 ขั้นตอนก่อนสอบสวนทางวินัย

ขั้นตอนก่อนสอบสวนทางวินัย หมายถึง มีกรณีกล่าวหาว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำความผิดวินัยหรือแม้แต่ไม่มีกรณีกล่าวหาว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำความผิดวินัยแต่มีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำความผิดวินัย โดยในขั้นตอนนี้จะยังไม่มี การสอบสวนทางวินัยเพราะกฎหมายให้อำนาจผู้บังคับบัญชาเพียงสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลตามที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นถูกกล่าวหาหรือตามที่ถูกสงสัยว่ากระทำความผิดวินัยหรือไม่เท่านั้น ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลตามที่ถูกกล่าวหาหรือตามที่ถูกสงสัยว่ากระทำความผิดวินัยก็จะยุติเรื่องแต่ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลตามที่ถูกกล่าวหาหรือตามที่ถูกสงสัยว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำความผิดวินัยก็จะดำเนินการทางวินัยต่อไป

(1) หลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หรือตามที่องค์การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดกำหนด

องค์การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดได้กำหนดขั้นตอนก่อนสอบสวนทางวินัยไว้ในข้อ 20 ของประกาศองค์การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ว่า เมื่อปรากฏกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้วให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยทันที แต่กรณีมีการกล่าวหาโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา หรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำความ

ผิดวินัยโดยยังไม่มีพยานหลักฐาน ให้ผู้บริหารท้องถิ่นรีบดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยจึงจะยุติเรื่องได้ แต่ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที

(2) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ตามมาตรา 90 และมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในขั้นตอนก่อนสอบสวนทางวินัยว่า เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุทราบโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยเร็วด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ เมื่อได้รับรายงาน หรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุรีบดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยก็ให้ยุติเรื่องได้ ในกรณีที่เห็นว่ามีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัยโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้วให้ดำเนินการต่อไป

(3) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู

ตามมาตรา 95 วรรคหก และวรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในขั้นตอนก่อนสอบสวนทางวินัยว่า เมื่อปรากฏกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำผิดวินัยโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยทันที เมื่อมีการกล่าวหาโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหาหรือกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำผิดวินัยโดยยังไม่มีพยานหลักฐาน ให้ผู้บังคับบัญชารีบดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยจึงจะยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที

4.2 ขั้นตอนในการสอบสวนทางวินัย

การสอบสวนทางวินัย⁷⁶ เป็นขั้นตอนที่ผู้บังคับบัญชาได้สืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นตามขั้นตอนก่อนสอบสวนทางวินัยในหัวข้อ 4.1 มาแล้ว โดยผู้บังคับบัญชาเห็นว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ถูกสงสัยว่ากระทำผิดวินัยนั้น กรณีมีมูลตามที่ถูกกล่าวหาหรือตามที่ถูกสงสัยว่ากระทำผิดวินัย

4.2.1 กรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

(1) หลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หรือตามที่องค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดกำหนด

องค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดได้กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นกรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงไว้ในข้อ 24 ของประกาศขององค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ว่า ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการสอบสวนตามที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นสมควร

(2) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ตามมาตรา 92 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์กรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงว่า ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา 91 ปรากฏว่ากรณีมีมูล ถ้าความผิดนั้นมิใช่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษตามควรแก่กรณีโดยไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ และถ้า

⁷⁶ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยมิได้ให้คำนิยามของคำว่าสอบสวนทางวินัยไว้ แต่ตามมาตรา 2 (11) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้ให้คำนิยามของ “การสอบสวน” ว่าหมายความว่า “การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ”

ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวสั่งยุติเรื่อง⁷⁷

(3) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู

ตามมาตรา 98 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติให้การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมีกรณีอื่นมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทุกกรณีโดยไม่ได้แบ่งแยกว่าความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน

4.2.2 กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(1) หลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หรือตามที่องค์การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดกำหนด

องค์การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดได้กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นกรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงไว้ในข้อ 24 ของประกาศองค์การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ว่า ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน

(2) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ตามมาตรา 93 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงว่า ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา 91 ปรากฏว่ากรณีมีมูลอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ถ้าผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งยุติเรื่อง แต่ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้ดำเนินการต่อไป

⁷⁷ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.453/2551 ที่ผนวก ก ประกอบ (หน้า 108)

(3) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู

ตามมาตรา 98 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติให้การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมีกรณีอื่นมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทุกกรณีโดยไม่ได้แบ่งแยกว่าจะต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนเฉพาะความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเท่านั้น

4.3 ขั้นตอนในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัย

การพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยนี้ เป็นกรณีที่มีการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนได้เสร็จสิ้นแล้ว หรือเป็นกรณีที่ไม่ต้องสอบสวนทางวินัยเนื่องจากเป็นเรื่องที่ความผิดปรากฏชัดแจ้ง หรือเป็นเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่ามีมูลความผิดทางวินัย โดยการพิจารณาความผิดนั้นเป็นการพิจารณาว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาที่ได้ความจากการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน หรือเป็นกรณีที่ไม่ต้องสอบสวนทางวินัยนั้น เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงหรือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ส่วนการพิจารณาโทษทางวินัยนั้น เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการพิจารณาที่ได้ความแล้วว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง หรือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในขั้นตอนนี้จึงพิจารณาแต่เพียงว่าผู้ถูกกล่าวหาพึงได้รับโทษทางวินัยในสถานใด กล่าวคือ หากเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงได้แก่โทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือน แต่หากเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้แก่โทษปลดออก หรือไล่ออก

4.3.1 อำนาจของผู้บริหารท้องถิ่นในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัย

(1) หลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หรือตามที่องค์การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดกำหนด

การพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยกรณีที่มีการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนได้เสร็จสิ้นแล้ว หรือเป็นกรณีที่ไม่ต้องสอบสวนทางวินัยเนื่องจากเป็นเรื่องที่ความผิดปรากฏชัดแจ้งนั้น องค์การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดได้กำหนดเรื่องอำนาจในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยไว้ในข้อ 69 และข้อ 70 ของประกาศองค์การบริหารงาน

บุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ทั้งกรณีกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้อำนาจในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยเป็นของผู้บริหารท้องถิ่น จึงกล่าวได้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยได้โดยอิสระว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงหรือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง หากผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงผู้บริหารท้องถิ่นก็มีอำนาจพิจารณาโดยอิสระว่าผู้ถูกกล่าวหาพึงได้รับโทษในสถานใดระหว่างโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือน และหากผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงผู้บริหารท้องถิ่นก็มีอำนาจพิจารณาโดยอิสระว่าผู้ถูกกล่าวหาพึงได้รับโทษในสถานใดระหว่างโทษปลดออก หรือไล่ออก

(2) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ตามข้อ 32 ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 (5) มาตรา 102 วรรคเจ็ด และมาตรา 115 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้อำนาจในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

(3) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู

ตามข้อ 40 ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. 2550 ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 (4) และมาตรา 98 วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้เสนอสำนวนการสอบสวนมาแล้ว ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนการสอบสวนแล้วดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดหรือไม่มีเหตุที่จะให้ออกจากราชการสมควรยุติเรื่อง หรือกระทำผิดที่ยังไม่ถึงขั้นเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันได้รับสำนวนการสอบสวน

2) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับหน้าที่ราชการ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาสำนวนการสอบสวนดังกล่าว หากเห็นว่า

มีเหตุตามที่คณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นมา ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ดำเนินการตามมาตรา 111

3) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรงสมควรลงโทษปลดออกหรือไล่ออกซึ่งจะต้องส่งเรื่องให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ.ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. พิจารณาตามมาตรา 100 วรรคสี่ (1) หรือ (2) หรือเป็นกรณี ตามมาตรา 112 ให้ผู้มีอำนาจตามมาตราดังกล่าวดำเนินการโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหกสิบ วันนับแต่วันได้รับสำนวนการสอบสวน และให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณีพิจารณาให้แล้วเสร็จและมีมติโดยเร็ว และให้ผู้มีอำนาจสั่งการตามมติ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีมติดังกล่าว

4.3.2 การพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวน ข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่ามีมูลความผิดทางวินัย

ในการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัยกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวน ข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่ามีมูลความผิดทางวินัยนั้น ตามมาตรา 92 แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชา พิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ ร้ายแรงหรือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว ผู้บังคับบัญชาไม่มีอำนาจที่จะพิจารณา ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาให้เป็นอย่างอื่นที่แตกต่างไปจากมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว ได้ ในชั้นตอนนี้หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำ ผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นคงมีอำนาจในการพิจารณาแต่เพียงว่าผู้ถูกกล่าวหา พึงได้รับโทษในสถานใดระหว่างโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือนเท่านั้น และหาก คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นก็คงมีอำนาจในการพิจารณาแต่เพียงว่าผู้ถูกกล่าวหาพึงได้รับโทษในสถานใด ระหว่างโทษปลดออก หรือไล่ออกเท่านั้นเช่นเดียวกัน⁷⁸

⁷⁸ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.106/2549 ที่ผนวก ก ประกอบ (หน้า 121)

4.4 ขั้นตอนในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัย

ขั้นตอนในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยนี้สามารถแยกพิจารณาได้ 3 ประเด็นด้วยกัน คือ อำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัย หลักเกณฑ์การสั่งลงโทษทางวินัย และเนื้อหาของคำสั่งลงโทษทางวินัย ดังนี้

4.4.1 อำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัย

(1) หลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หรือตามที่องค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดกำหนด

องค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดได้กำหนดในเรื่องอำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัยไว้ในข้อ 69 และข้อ 70 ของประกาศองค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ดังต่อไปนี้

1) กรณีกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนั้น อำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัยเป็นของผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารท้องถิ่นสามารถสั่งลงโทษทางวินัยผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ในสถานโทษและอัตราโทษ ดังนี้

ผู้บริหารท้องถิ่น มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินร้อยละห้าและเป็นเวลาไม่เกินสามเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินหนึ่งขั้น

ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินร้อยละห้าและเป็นเวลาไม่เกินสองเดือน

ผู้อำนวยการสำนักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินร้อยละห้าและเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งเดือน

หัวหน้าสำนักปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้อำนวยการกอง มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์

2) กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น อำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัยเป็นของผู้บริหารท้องถิ่นเท่านั้น

(2) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

1) กรณีกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนั้น ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2536) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 (5) และมาตรา 103 แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

เลขาธิการกรม ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้ากอง และหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่ากองซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 5% และเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งเดือน

เลขาธิการรัฐมนตรีและหัวหน้าส่วนราชการที่สูงกว่ากองซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 5 % และเป็นเวลาไม่เกินสองเดือน

นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล และรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง อธิบดีและผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้บังคับบัญชาส่วนราชการ หรือหน่วยงานในฐานะอธิบดี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 5% และเป็นเวลาไม่เกินสามเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินหนึ่งขั้น

2) กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น ตามมาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติให้อำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัยเป็นของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ

(3) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู

1) กรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนั้น ตามข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4 ของกฎ ก.ก. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2550 ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 21 (2) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ประกอบกับมาตรา 100 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้กำหนดว่า

ผู้อำนวยการสถานศึกษาของกรุงเทพมหานคร หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูกรุงเทพมหานครผู้กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงมีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 5 % และเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งเดือน

ผู้อำนวยการเขต ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ผู้อำนวยการกองหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูกรุงเทพมหานครผู้กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 5 % และเป็นเวลาไม่เกินสองเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินหนึ่งขั้น

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนัก หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นสำนัก ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูกรุงเทพมหานครผู้กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน 5 % และเป็นเวลาไม่เกินสามเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกินหนึ่งขั้น

2) กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น ตามมาตรา 100 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง หรือผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัยในกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

4.4.2 หลักเกณฑ์การสั่งลงโทษทางวินัย

(1) หลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หรือตามที่องค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดกำหนด

องค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการสั่งลงโทษทางวินัยไว้ในข้อ 69 และข้อ 70 ของประกาศองค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ดังนี้

1) กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อย หรือมีเหตุอันควรลดหย่อนซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษตัดเงินเดือน ในกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรลดโทษจะงดโทษให้โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

2) กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะ

นำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้แต่ห้ามมิให้ลงโทษต่ำกว่าปลดออก ทั้งนี้ ในกรณีที่ คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณีเห็นว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดกระทำ ผิดวินัยอย่างร้ายแรงสมควรลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอองค์การ บริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดเพื่อส่งเรื่องให้คณะอนุกรรมการพิจารณาการ ดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการซึ่งผู้นั้นสังกัดอยู่พิจารณาให้ความเห็นเสนอ และ เมื่อองค์การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดมีมติเป็นประการใด ให้ผู้บริหารท้องถิ่นสั่ง หรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

(2) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

1) กรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนั้น ตามมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัด เงินเดือน หรือลดเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด ในกรณีมีเหตุอันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณี กระทำผิดวินัยเล็กน้อย ในกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรลดโทษจะงดโทษให้โดยให้ ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

2) กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น ตามมาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 บัญญัติหลักเกณฑ์ว่า ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวน หรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือผู้มีอำนาจเห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำ ผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่แล้วแต่กรณีพิจารณา เมื่อ อ.ก.พ. ดังกล่าวมีมติ เป็นประการใดให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

(3) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู

1) กรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนั้น ตามมาตรา 100 วรรคหนึ่ง แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติให้ ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสม กับความผิด ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่สำหรับการ ลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อย หรือมีเหตุอันควรลดหย่อนซึ่งยังไม่ ถึงกับจะต้องถูกลงโทษตัดเงินเดือน

2) กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น ตามมาตรา 100 วรรคสี่ แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 บัญญัติหลักเกณฑ์

ว่า ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน แล้วแต่กรณี เห็นว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษ ปลดออกหรือไล่ออกให้ดำเนินการดังนี้

สำหรับตำแหน่งอธิการบดี ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญพิเศษ ตำแหน่งศาสตราจารย์ และผู้ดำรงตำแหน่งใด หรือตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะใดซึ่งกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกันกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว หรือเป็นการดำเนินการของผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา หรือที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้เสนอ ก.ค. ศ. พิจารณา ส่วนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานอกจากกรณีดังกล่าวให้เสนอ อ.ก.ค. ศ. เขตพื้นที่การศึกษาของผู้ถูกกล่าวหาพิจารณา

เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. มีมติเป็นประการใดแล้ว ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง หรือผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งหรือปฏิบัติไปตาม มตินั้น

4.4.3 เนื้อหาของคำสั่งลงโทษทางวินัย

(1) หลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หรือตามที่องค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดกำหนด

องค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่อง เนื้อหาของคำสั่งลงโทษทางวินัยไว้ในข้อ 71 ของประกาศองค์กรบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจาก ราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ว่า การลงโทษทางวินัยให้ทำเป็นคำสั่ง และในคำสั่งให้ แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำผิดวินัยในกรณีใด ตามข้อใด กรณีมีการลดหย่อนโทษให้ระบุไว้ใน คำสั่งลงโทษด้วยว่ากรณีความผิดนั้น ผู้กระทำผิดควรได้รับโทษในระดับใด มีเหตุอันควรลดโทษ อย่างไร และเมื่อลดหย่อนโทษแล้วให้รับโทษสถานใด ตลอดจนให้ระบุสิทธิในการอุทธรณ์และ ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ไว้ในคำสั่งด้วย

(2) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มีได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในเรื่องเนื้อหาของคำสั่งลงโทษทางวินัยไว้ ฉะนั้น ในเรื่องเนื้อหาของคำสั่งลงโทษทางวินัยจึงอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539⁷⁹

(3) หลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มีได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในเรื่องเนื้อหาของคำสั่งลงโทษทางวินัยไว้ ฉะนั้น ในเรื่องเนื้อหาของคำสั่งลงโทษทางวินัยจึงอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

⁷⁹ มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บัญญัติว่า “คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการยื่นยันคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (1) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- (2) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- (3) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ”